

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת בהר תשע"ב

וידבר ה' אל משה בהר סיני וגו' (כ"ה - א')

וברש"י מה ענין שמיטה אצל הר סיני וכו', וי"ל שהשייכות הוא, דענין שמיטה היא ראייה ברורה שתורה מסיני היא, שהרי אם לא כן מי איפה יבטיח הבטחה כזאת "וציויתי את ברכתי ועשת את התבואה לשלש שנים", ועל כרחק הוא מהשי"ת הכל יכול, שרק הוא יכול להבטיח כזאת.

(חתם סופר זיע"א)

ושבתה הארץ שבת לה' (כ"ה - ב')

"ושבתה הארץ" כאשר משבית האדם את הארציות שבו וגם "ושבתה" הוא שב בתשובה שלימה על כל המעשים הרעים, אזי יכול לזכות ל"שבת לה" שם של רחמים, והראיה לזה אי' ברש"י "כשם שנאמר בשבת בראשית" וכדאי' במד"ר שעשה אדה"ר תשובה ואמר מזמור שיר ליום השבת וכו'.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

והיתה שבת הארץ לכם לאכלה (כ"ה - ו')

כל הפרשה נאמרה לשון יחיד "תזרע שדך", "תזמור כרמך", "שדך לא תזרע", וכאן אמר "לכם" לשון רבים, ועובר שוב ליחיד "לך ולעבדך", והענין יובן עפ"י מה שאמר דוד המלך לשואליו, "עמך ישראל צריכין פרנסה, לכו והתפרנסו זה מזה" (ברכות ג') היינו, האנשים העוסקים בדברים גשמיים וזקוקים לרוחניות, יתפרנסו פרנסה רוחנית מאנשי הרוח, ולהיפך, אנשי הרוח יתפרנסו פרנסה גשמית מאלה העוסקים בגשמיות. וזה רמז הכתוב, שע"י "והיתה שבת הארץ", ע"י החיבור של ת"ח הנקראים "שבת", עם האנשים שהם בבחינת "ארץ", "לכם לאכלה" יהיה לשני הסוגים לאכול.

(תולדות יעקב יוסף)

ולא תונו איש את עמיתו (כ"ה - ז')

לפי הפשט כפשוטו אסרה התורה הקדושה להונות איש את עמיתו, אולם חסיד אמיתי צריך לנהוג בעניין זה לפנים משורת הדין ולא להונות גם את עצמו.

(הרה"ק רש"ב מפרשיסחא זיע"א)

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו (כ"ה - ל')

כדי לעזור ליהודי צריך להיות מוכן ללכת עבורו ולשקוע בבוע עד צוואר, שהרי אם רצונך להרים אדם ששקע בבוע, עליך לרדת אל תוך הבוע, להושיט לו יד מסייעת ולמשכו למעלה, ולכן נאמר בפסוק "ומטה ידו עמך".

(הרה"ק רבי שלמה מקארלין זיע"א)

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו (כ"ה – ל"ה)

מסופר פעם אחת שבת הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זיע"א אצל גיסו הרה"ק רבי חיים בקאסוב זיע"א, ונאספו לשם הרבה אנשים, בתוך הבאים היה מקורב אחד מאנשי ביתו של הרבי מקאסוב, עשיר ובעל צדקה גדול ושמו ר' משה, שהיה מחזיק כפר מאדון אחד, ופתאום נהפך עליו הגלגל והמצב שלו היה בכי רע, ולא נודע הדבר לאיש ורק אחרי השבת גילה את מצבו הרע לפני רבו. שלח הרבי אותו לגיסו מסטרעליסק, שישפוך נפשו גם לפניו, קם והלך אל רבי אורי ושפך לפניו את לבו, השיב רבי אורי אני משתתף בצערך ואלך למקוה עבוך, וזכות המקוה תגן עליך, ואולי תיוושע. חזר אל רבו מקאסוב וסיפר לו את אשר השיבו הרבי מסטרעליסק, אמר לו רבו: לך אליו חזרה ואמור לו, כי במקוה לא תשלם לנוגשיך. לא איחר האיש והלך שנית אל רבי אורי וסיפר לו מה שפקדו רבו לומר, אמר לו רבי אורי, בני, אמסוך לך גם את זכות מצות תפילין שאניח היום שהיא זכות יותר גדולה. חזר ובא לפני רבו ורבי חיים אמר לו, תלך לגיסי ותאמר בשמי, כי גם בתפילין לא תסיר את נוגשיך מעליך, קיים מצוות רבו, ובא בפעם השלישית, אמר לו רבי אורי: עוד זכות אחת אמסור לך, זכות כל התפילות שאתפלל היום, שהיא זכות יותר גדולה, מעתה שלוש זכויות הללו יגיננו עליך להיוושע בכל טוב, כאשר שב לבית רבו אמר לו הרבי מקאסוב: תלך ותאמר לגיסי כי בכל אלה לא תשלם אפילו חוב אחד.

כאשר שמע זאת הרבי מסטרעליסק, הלביש את המעיל העליון והלך בעצמו אל גיסו לשמוע מענה מפי מה שאלתו ומה בקשתו. השיב לו הרבי מקאסוב: שאלתי ובקשתי, שאנחנו שנינו נסע ונלכה שבועות אחדים בין אנשי שלומנו, ונקבץ את כל הסכום הנחוץ לאיש, ונקיים בכך את מצות "והחזקת בו", וכך עשו, שני הצדיקים נסעו למקומות אחדים, וכאשר קיבצו את הסך הנדרש, מסרו אותו ליהודי הנ"ל, והוא שילם לכל נושיו, וגם לאדון הכפר, וניצל ברגע האחרון כי כבר יצאה הפקודה מאת האדון לקחתו למאסר, אותו ואת כל בני ביתו, והיה כפסע בינו לבית המוות רח"ל, אח"כ עזר לו הקב"ה שנעשה שוב עשיר ושב לתת צדקה ולגמול חסדים.

ובמרבית לא תתן אכלך (כ"ה – ל"ז)

פירוש אפילו אכלך שהוא דבר שמותר לך, גם לא תרבה בו, כי כשאדם הולך אחר גרונו ויטה גבול התאוה שבו למותרות, בזה יחשיך את אור הנפש כי כשזה קם זה נופל, כשמתרבה תאבון המורגש מתמעט תאבון הרוחני.

(אור החיים הקדוש זיע"א)

פניני השבת

את שבתותי תשמרו ומקדשי תראו אני ה' (כ"ו – ב')

שבתותי לשון רבים, ומיעוט רבים שנים, ואמרו חז"ל (שבת ק"ח) "אלמלא משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלין", וזה הפירוש "את שבתותי תשמרו", אם תשמרו ב' שבתות אז תזכו ל"ומקדשי תראו" תראו מלשון ראייה, תזכו לראות בנין המקדש, השי"ת יזכנו במהרה אמן.

(הרה"ק רא"צ מקאמרנא זיע"א)